

FILMFAKTA

Ämne	Historia
Ålder	Från 13 år (H, Gy)
Speltid	17 minuter
Språk	Svenskt tal med svensk text
Produktion	Kunskapsmedia
Filmnr	1778KM

På handledningens sista sida finns en länk till ett **quiz**, där du kan testa elevernas kunskaper efter filmen.

OM FILMEN

I den här filmen ska vi lära oss om tiden mellan de två stora världskrigen – mellankrigstiden. Åren mellan 1918 och 1939 präglades av många viktiga händelser och perioder.

Vi går igenom begrepp som det glada tjugotalet, den stora terrorn och folkhemmet. Vi lär oss om fascismen i Italien, nazismen i Tyskland och kommunismen i Sovjetunionen. Vi lär oss också om hur Sverige förändrades under den här perioden.

En film som ger en översikt över perioden som kallas mellankrigstiden, för elever i högstadiet och gymnasiet.

KAPITEL I FILMEN

Inledning (00:00–01:14)

Situationen i Europa efter första världskriget (01:14–02:16)

Det glada 20-talet och den stora depressionen (02:16–05:29)

Benito Mussolini och fascismen (05:29–07:25)

Adolf Hitler och nazismen (07:25–10:33)

Josef Stalin och kommunismen (10:33–12:35)

Mellankrigstiden i Sverige (12:35–14:57)

Vägen fram till andra världskriget (14:57–SLUT)

LÄROPLANSMÅL

Historia (åk 7–9)

Imperialism och världskrig, cirka 1800–1950

- De båda världskrigen, deras orsaker och följder. Förtryck, folkfördrivningar och folkmord. Förintelsen och Gulag.

Hur historia används och historiska begrepp

- Några historiska begrepp, till exempel antiken, mellankrigstiden, efterkrigstiden och kalla kriget samt olika syn på deras betydelser.

Historia 1a1 (gymnasiet)

Industrialisering och demokratisering under 1800- och 1900-talen samt viktiga globala förändringsprocesser och händelser, till exempel migration, fredssträvanden, resursfördelning och ökat välbefinnande, internationellt samarbete, mänskliga rättigheter, jämställdhet, kolonialism, diktaturer, folkmord och konflikter.

MELLANKRIGSTIDEN 1918–1939

INNAN FILMEN

Vad vet eleverna redan?

Be eleverna skriva ned eller fundera enskilt kring vad de vet om mellankrigstiden. Låt dem sedan diskutera och jämföra sina svar i grupper om 2–3. Be grupperna att berätta sina svar inför klassen, medan du sammanfattar på tavlan.

Ordlista till filmen

Diskutera och förklara begreppen i ordlistan med eleverna före filmen:

Fascism
Nazism
Territoriell
Kommunism
Socialism
Propaganda

Diskutera gemensamt era förklaringar samt skriv upp det ni kommer fram till på klassrummets whiteboard/digitala verktyg, för att gå igenom igen efter filmen.

UNDER/EFTER FILMEN

Diskussionsfrågor till filmen

Läs först själv igenom frågorna och planera för hur du ska hantera elevernas svar och diskussioner.

Låt gärna eleverna svara på frågorna under filmens gång, enskilt eller i grupper om 2–4. Frågorna är indelade efter filmens kapitel för att du ska kunna pausa om någon behöver mer tid. Låt eleverna skriva klart sina svar efter filmen, innan du går igenom dem gemensamt och sammanfattar på tavlan.

Inledning (00:00–01:14)

- Mellan vilka år utspelade sig första världskriget?
- År 1919 samlades de segrande makterna i Versailles, vad diskuterade man där?
- Mellan vilka år varade mellankrigstiden?

Situationen i Europa efter första världskriget (01:14–02:16)

- Efter första världskriget var ekonomin i Europa raserad, varför då?
- Många människor hade efter kriget svårt att anpassa sig till det "vanliga" livet igen, vad tror du det berodde på?
- Vad är en "kamporganisation"? Diskutera med en klasskompis.
- Vad var "Spanska sjukan" för något?

Det glada 20-talet och den stora depressionen (02:16–05:29)

- Ge exempel på några tekniska nymodigheter som man började producera efter kriget.
- Vad innebär begreppet "det glada 20-talet", tror du?
- Varför marscherade franska och belgiska trupper in i Ruhrområdet 1923?
- Vilka konsekvenser fick ockupationen?
- Vad innebär "hyperinflation"?
- Hur kommer det sig att man 1923 kunde växla in en svensk krona mot flera biljoner tyska mark?
- Varför fick tyskarna under denna tid sin lön utbetald två gånger per dag?
- Vad var Wall Street-kraschen för något?
- Vilka konsekvenser fick Wall Street-kraschen?
- Vad innebär "depression" när man talar om ekonomi?

MELLANKRIGSTIDEN 1918–1939

Benito Mussolini och fascismen (05:29–07:25)

- Vad innebär "antisocialism"?
- Ge exempel på några av de mål Benito Mussolini hade för Italien.
- Vad var "Marschen mot Rom"?
- 1924 vann fascistpartiet riksdagsvalet, vilka följder fick det? Ge några exempel.
- Mussolini använde sig av våld och krig för att få igenom sina planer för landet, ändå stöttades han av stora delar av befolkningen. Varför då tror du? Diskutera med en klasskompis.
- 1936 bildades pakten "Axeln Rom-Berlin", mellan vilka bildades pakten?

Adolf Hitler och nazismen (07:25–10:33)

- 1923 försökte Adolf Hitler störta den tyska regeringen. Vilken konsekvens fick kuppen?
- I *Mein Kampf* skrev Hitler ner sina nazistiska ideologier. Ge några exempel på vad boken innehöll.
- När Hitler talade ville han ha alla människors uppmärksamhet. Ge några exempel på vilka verktyg och medel han använde för att nå fram till befolkningen.
- Varför skrevs läroböckerna om under Hitlers tid som rikskansler?
- Varför anordnades det stora bokbål där böcker brändes?

Josef Stalin och kommunismen (10:33–12:35)

- Vad innebär kommunismens ideologi?
- Vad innebär ett klasslöst samhälle? Och varför tror du att Josef Stalin ville skapa ett sådant?
- Vilka konsekvenser fick Stalins nya samhälle?
- 1936 inledde Josef Stalin den så kallade "stora terrorn", vad innebar den?
- Varför ingick Sovjetunionen en icke-angreppspakt med Tyskland år 1939?

Mellankrigstiden i Sverige (12:35–14:57)

- Under det glada 20-talet ville många unga svenskar flytta in till städerna, varför då tror du?
- Vad innebar "Folkhemmet"?
- Vem var Per Albin Hansson?
- Många nya lagar stiftades i Sverige under mellankrigstiden. Ge några exempel.
- 1938 skrevs *Saltsjöbadsavtalet* under, vad innebar det?

Vägen fram till andra världskriget (14:57–SLUT)

- Varför ogiltigförklarade Hitler Versaillesavtalet tror du? Diskutera med en klasskompis.
- 1936 marscherade den tyska armén in i Rhenlandet, varför då?
- Varför ingrep inte Storbritannien eller Frankrike trots att Tysklands agerande stred mot Versaillesfreden?
- Vad var det Storbritanniens premiärminister Neville Chamberlain, tillsammans med andra europeiska ledare, trodde sig ha kommit fram till i förhandlingarna med Hitler?

MELLANKRIGSTIDEN 1918–1939

EFTER FILMEN

Vad visste eleverna innan?

Visa sammanfattningen från "Vad vet eleverna redan?". Låt eleverna jämföra vad de visste innan med vad de vet nu. Undersök om det är något de fortfarande är osäkra på och behöver undersöka vidare.

Ordlistan

Gå på nytt igenom ordlistan. Be eleverna ge exempel från filmen som kan fördjupa förståelsen av begreppen. Fråga om de behöver lägga till ord eller begrepp i listan, eller ändra på några förklaringar.

Mellankrigstiden i Sverige

Dela in klassen i grupper om fyra elever och låt de fördjupa sig i hur Sverige såg ut under mellankrigstiden. Uppmuntra grupperna till att formulera en frågeställning som arbetet ska besvara. Det kan till exempel vara:

- Hur såg Sveriges styre ut under mellankrigstiden?
- Inträffade det några fler händelser, likt Saltsjöbadsavtalet, i Sverige under denna tid? Hur påverkade dessa händelser Sveriges framtid?
- Hur handskades samhället med den stora arbetslösheten?
- Likt Per Albin Hansson med sin idé om det svenska folkhemmet, fanns det några fler nyckelpersoner som tog ett större ansvar i samhället? Vilka var de och hur påverkades samhället av dessa personer?

Låt eleverna leta reda på mer information med hjälp av internet, böcker och tidskrifter. Arbetet presenteras muntligt för resten av klassen och grupperna kan med fördel använda visuella hjälpmedel.

Efteråt kan ni föra en gemensam diskussion i klassen. Finns det några händelser från mellankrigstiden som ni kan se spår av, eller som fortfarande används och är en del av vårt samhälle idag?

Fördjupning

Ta reda på mer om något som nämnts i filmen om mellankrigstiden. Du kan välja ur listan nedan eller välja ett eget ämne:

- Återanpassning till det vanliga livet
- Kamporganisationer
- Det glada 20-talet
- Wall Street-kraschen

- Den stora depressionen
- Benito Mussolinis Italien
- Adolf Hitlers Tyskland
- Josef Stalins Sovjetunionen
- Den stora terrorn
- Folkhemmet
- Saltsjöbadsavtalet

Låt eleverna leta reda på mer information med hjälp av internet, böcker och tidskrifter. Arbetet kan göras individuellt eller i grupp och presenteras i form av en uppsats och/eller i en muntlig presentation för resten av klassen.

Allmän och lika rösträtt

Under mellankrigstiden skedde en stor förändring i Sverige. Mellan åren 1918–1921 infördes allmän och lika rösträtt. Det innebar att män och kvinnor hade samma rättigheter att göra sin röst hörd i riksdagsval och kommunala val. Sverige var ett av de tidigare europeiska länderna som införde allmän och lika rösträtt.

Dela sedan in eleverna i grupper om 2–4. Varje grupp tar reda på mer om hur det gick till när Sverige fick allmän rösträtt och vad det innebar. Grupperna jämför sedan hur rösträtten såg ut i andra länder under mellankrigstiden. De kan välja ett land ut listan nedan eller välja ett eget land.

- Tyskland
- Polen
- Storbritannien
- Frankrike
- USA
- Italien
- Sovjetunionen

Hjälp eleverna att hitta information i böcker och tidskrifter, och ge förslag på relevanta sidor på internet. Låt grupperna berätta sina slutsatser inför klassen. Uppmuntra dem gärna att presentera i både ord och bild, och med hjälp av olika medier. Sammanfatta på tavlan.

MELLANKRIGSTIDEN 1918–1939

QUIZ

A.

UNDER HUR MÅNGA ÅR VARADE MELLANKRIGSTIDEN?

1. 7
2. 18
3. 21
4. 39

B.

VARFÖR SKREV ADOLF HITLER BOKEN MEIN KAMPF?

1. Han ville skriva en deckare
2. För att sprida den nazistiska ideologin
3. Han ville egentligen bli författare
4. För att sprida den kommunistiska ideologin

C.

VAD KALLADES PERIODEN DÅ JOSEF STALIN AVRÄTTADE OCH SKICKADE MÄNNISKOR I ARBETSLÄGER?

1. Den stora skräcken
2. Den stora terrorn
3. Dödsåren
4. Den stora depressionen

D.

VAD INNEBAR FOLKHEMMET?

1. Att Sverige skulle bli mer jämställt
2. Att fler äldre skulle flyttas till äldreboenden
3. Att Sverige skulle bli mer folkligt
4. Att vi skulle minska antalet singelhushåll i Sverige

MELLANKRIGSTIDEN 1918–1939

QUIZ - FACIT!

A.

UNDER HUR MÅNGA ÅR VARADE MELLANKRIGSTIDEN?

1. 7
2. 18
3. 21 - **RÄTT SVAR**
4. 39

B.

VARFÖR SKREV ADOLF HITLER BOKEN MEIN KAMPF?

1. Han ville skriva en deckare
2. För att sprida den nazistiska ideologin - **RÄTT SVAR**
3. Han ville egentligen bli författare
4. För att sprida den kommunistiska ideologin

C.

VAD KALLADES PERIODEN DÅ JOSEF STALIN AVRÄTTADE OCH SKICKADE MÄNNISKOR I ARBETSLÄGER?

1. Den stora skräcken
2. Den stora terrorn - **RÄTT SVAR**
3. Dödsåren
4. Den stora depressionen

D.

VAD INNEBAR FOLKHEMMET?

1. Att Sverige skulle bli mer jämställt - **RÄTT SVAR**
2. Att fler äldre skulle flyttas till äldreboenden
3. Att Sverige skulle bli mer folkligt
4. Att vi skulle minska antalet singelhushåll i Sverige

KUNSKAPSQUIZ ONLINE

Vi har i maj år 2020 skapat en delad Kahoot! som du gärna får använda så länge länken fungerar:
<https://create.kahoot.it/share/mellankrigstiden-19181939/d0f1d0e5-aace-4835-90ff-bf8730c94afa>
För att använda quiz:et, klicka på knappen "Play as guest" om du inte har någon inloggning.

